

Nieuws uit de Hervormde Gemeente Elspeet

2020 | Week 24

Predikant: ds. M. van Kooten

Nunspeterweg 4

8075 AC Elspeet

Tel. 0577-491206

E-mail: m.vankooten@solcon.nl

Scriba: ouderling J. Fijan

Zichtweg 3

8075 CN Elspeet

Tel. 0577-491098

E-mail: scriba@hervormd-elspeet.nl

IBAN Coll. van Kerkrentmeesters Herv. Gem.:

NL29 RABO 0384 7680 75

IBAN Coll. van Diakenen Herv. Gem.:

NL61 RABO 0347 5000 99

Diensten

D.V. zondag 14 juni 2020

09.30 uur ds. M. van Kooten

15.00 uur ds. M. van Kooten

Collecten

1. Fonds christelijke doeleinden

2. Kerk

3. Instandhouding predikantsplaats

Van harte aanbevolen

Vrijwillige hulpdienst

De vrijwillige hulpdienst is er voor iedereen in onze kerkelijke gemeente die tijdelijk hulp nodig heeft b.v. door ziekte bij ouderdom of om andere redenen. Heeft u vragen of wilt u gebruik maken van de vrijwillige hulpdienst neem dan contact op met Evelien v.d. Brink 492159 of Gretha van het Goor 491380

Zorgcentrum Oranjehof

Deuren deels weer open

Al weer enkele weken ontvangt Oranjehof bezoekers. In de verschillende ruimtes, met een goede afstand, en medewerkers die niet wisselen van groep. De ouderen komen, maar ook de jongeren, die weer heel graag op hun dagbesteding aan de slag gaan.

En na 16.00 uur komen andere kleine groepen voor Welzijn en het wijkontmoetingscentrum. Zo breiden we het voorzichtig uit. Gevoelens van dankbaarheid zijn er in het bijzonder op de momenten, dat we elkaar, na zo'n zorgvolle periode, weer mogen ontmoeten.

We blijven voorzichtig te werk gaan. Er is daarom nog geen vrije inloop mogelijk.

De verkoophal

Achter de schermen is door een aantal vrijwilligers hard gewerkt aan een gehuurde ruimte, waar tweedehands spullen prachtig staan uitgesteld. Deze "verkoophal" zou eind maart worden geopend. Dit kon toen uiteraard niet doorgaan. Inmiddels is de situatie gewijzigd en mag de verkoophal open. Wekelijks op woensdag- en zaterdagmorgen van 9.30 uur tot 12.30 uur is iedereen hartelijk welkom. U vindt de verkoophal, midden in Elspeet, Uddelerweg 17.

Hartelijk dank aan alle vrijwilligers, die hier vele uren met grote inzet hebben gewerkt en ook nu zorgen dat alles goed geregeld wordt. Oranjehof is er geweldig blij mee.

Bemoedig iemand met..

Elke donderdagmorgen verzorgt Oranjehof via de kerkradio van de Hervormde Kerk een speciaal (verzoek)programma. U kunt ons vooraf bellen of mailen

om voor iemand een Psalm aan te vragen. Velen maken hier inmiddels gebruik van en bemoedigen elkaar met de door hen uitgekozen Psalmwoorden en vaak een persoonlijke groet daarbij. Bel (0577-492278) of mail naar Oranjehof info@oranjehof.org. U hoort van ons, wanneer het dan uitgezonden wordt. Dank ook aan deze vrijwilligers, die dit wekelijks voor ons verzorgen.

Een hartelijke groet vanuit Oranjehof

Christiaan Daniel Louis Bähler (VII)

Vorige keer volgden we ds. Bahler in Elspeet en Oosterwolde. Dit keer willen we zijn arbeid in de vier volgende gemeenten onder de aandacht brengen.

In 1840 vertrok hij van de Veluwe naar Aalst. Aldaar bracht in 1841 en 1842 Bählers vrouw tweemaal een kind levenloos ter wereld.

Bähler kwam in Aalst in de vacature van Wouter Krayenbelt. Deze predikant liet meerdere malen een protest van zich horen in synodale kringen wanneer het de eer van God en de leer der waarheid betrof. Een –weliswaar hoog getoonzet- gedichtje in die tijd luidde:

Edel Drietal, nooit volprezen,
Wat luidt uwe aanklagt Christlijk zoet!
Ze is uit de diepten opgerezen
Van 't rein en broederlijk gemoed.
Géén hield des Grooten Meesters leere
Met meerder trouwe nog in eere;
Want liefde was de hoogste wet.
Door Hem zijn volgeren gegeven:
De liefde heeft u aangezet;
Door liefde slechts werdt gij gedreven;
Met liefde dan uw naam vermeld:
Du Cloux, Verhoeff en Kraijenbelt!

Dat drietal was A.P.A. du Cloux, H.W.A.Verhoef (broer van ds.J.G.Verhoeff die in Elspeet gestaan heeft) en dus Wouter Kraijenbelt.

Bähler deed voor deze getrouwe wachters op Sions muren niet onder. In de periode dat hij Aalst diende schreef hij in 1842 met de Wijkse predikant Bernardus Moorrees (1780-1860) een adres namens zijn kerkenraad aan de synode van de hervormde kerk om te protesteren tegen de proponentenformule die na een wijziging in de formulering zo rekbaar was geworden dat daardoor de deur open stond voor vrijzinnige kandidaten in de hervormde kerk. In 1816 was namelijk bij het Algemeen Reglement bepaald dat proponenten moesten beloven: "dat wij de leer, welke overeenkomstig Gods Heilig Woord, in de aangenomen formulieren van eenigheid der Nederlandsche Hervormde kerk is vervat, te goeder trouw

aannemen en hartelijk gelooven'. Het ging met name om het woordje 'overeenkomstig'. Dit kon namelijk opgevat worden als 'omdat' maar ook 'voor zover'. Bähler en Moorrees riepen de synode op om terug te keren tot de formulering zoals deze op de synode van Dordrecht in 1619 was bepaald. Door de formulering van 1816 was de deur opengezet voor alle wind van leer en was er reden voor de Afgescheiden om de hervormde kerk 'vals' te noemen. In 1841 was dat nog eens verergerd doordat de proponentenformule nog vager was geworden.

Het voert te ver om allerlei uit dat zogenaamde 'adres' te citeren. In ieder geval stelden de twee predikanten dat vanwege de onduidelijkheid over de binding aan de belijdenisgeschriften zij de synodale vergaderingen sedert het jaar 1816 geen andere macht en autoriteit konden en mochten toekennen dan hoogstens die van regeling en administratie der uitwendige belangen van het genootschap. Eigenlijk zoals wij hervormd zijn binnen het grote verband van de PKN.

Tevens hadden Bähler en Moorrees een brief aan koning Willem II gestuurd om hem het verval van de kerk sedert 1816 onder ogen te brengen en dat 'tengevolge van dat alles vele beroerten in de Nederlandse kerk zijn ontstaan en duizenden leden van dezelfde gemeend hebben zich te moeten afscheiden'. De adressanten stelden dat zij niet genegen waren de kerk van hun vaders te verlaten 'in welke zij gedoopt, opgevoed en door belijdenis opgenomen zijn, de naam van Gereformeerden, hun rechten, eigendommen, kerken, Godshuizen enz. prijs gevende aan ongerechtigen die de leer en belijdenis van onze vaders verlaten hebben'. Ze meldden hem ook dat zij zich door de synodale besluiten in 'hun heiligste, onvervreemdbaarste en op de Grondwet erkende rechten –in het dierbaarste, dat de mens op aarde heeft of bezitten kan- gekrenkt zijn.' Ze vroegen de steun van de koning en brachten onder zijn aandacht wat 'zijn vrome vaders' Prins Willem I en Maurits voor betekenis mochten hebben bij de 'geplante Kerk' waardoor de Heere Nederland ook in wereldlijke zaken 'beroemd, groot en rijk' gemaakt had. Van de secretaris van de koning H.van Zuylen van Nyevelt kregen ze op 1 juli 1842 als antwoord dat de overheid in kerkelijke geschillen geen inspraak had en Bähler en Moorrees dienaangaande 'in dwaling verkeerden'.

Gedurende zijn ambtsperiode te Aalst werd hij tweemaal over beroepen te Waarder, vervolgens te Arnemuiden Woudsend, Neerlangbroek en Heemse. Het beroep naar Heemse nam hij aan. Hij diende

deze gemeente van 1843 tot 1844. Tijdens die periode werd op 20 november 1843 opnieuw een zoon aan de familie Bähler toevertrouwd. Hij werd naar zijn vader vernoemd. Over deze zoon is wat mij betreft niet meer bekend dan dat hij in 1863 theologie studeerde te Leiden en in 1924 op 80-jarige leeftijd overleed.

Na bedankt te hebben voor een beroep naar Staphorst vertrok hij in 1844 naar IJlst. Ook dat was een korte periode. Want nadat hij in 1845 bedankt had voor een beroep naar zijn oude gemeente Oosterwolde nam hij in oktober 1845 dat naar Ede aan, nadat ze in augustus eerder een vergeefs beroep op hem deden. Bähler volgde in Ede de bekende ds.D.A.Detmar op. Hij deed op 7 december 1845 intrede met een preek over Jesaja 55:10-11. Hij was de eerste aldaar bij wie het psalmgezag met orgel werd begeleid want kort voor zijn komst was er een orgel geplaatst. Dat is overigens niet het mooie van Dam orgel dat er tegenwoordig hangt want dat is pas in 1967 geplaatst. In de periode Ede werden er aan het echtpaar Bähler nog eens twee dochters toevertrouwd. Allereerst Henriette Wilhelmina Mathilde Bähler die op 6 juni 1847 werd geboren. Zij droeg de naam van Bählers godvrezende moeder met wie we al eerder kennis maakten. Vervolgens werd hun laatste kind Sara Catharina Cecilia op 13 december 1849 geboren.

Over de periode dat hij Ede diende –alwaar hij de bekende ds.D.A.Detmar opvolgde- lezen we de volgende passage in de kerkenraadsnotulen van een vergadering in 1850: ‘Overigens is deze vergadering na eenige woordenwisseling omtrent de Predikwijze van den Predikant die zommigen al te ernstig voorkam, met dankzegging aan God gesloten’. Zo dacht men niet in het algemeen want na zijn vertrek werden er predikanten beroepen die op het zelfde aambeeld sloegen. Tijdens zijn ambtsperiode in Ede kwam het meerdere malen voor dat er ‘onechte’ kinderen werden geboren. Bähler stelde in dat zijn voorafgaande aan de heilige doop schuldbelijdenis zouden doen.

Tijdens zijn verblijf in Ede werd het Algemeen Reglement van de Nederlandse Hervormde kerk herzien. In de aanloop daartoe –het nieuwe reglement ging in 1852 van kracht- kwamen er diverse protesten vanuit de gemeenten. Reeds op 28 december 1848 liet Bähler namens de kerkenraad van Ede zijn verontrusting horen over de koers die de synode van de kerk volgde. Een paar citaten daaruit:

‘Wij verklaren dat een Reglement niet behoort tot stand te komen dan na voorafgaande kennisneming

en raadpleging van de behoorlijk vertegenwoordig zijnde verscheidene Gemeenten, ‘t geen niet geschied is, aangezien de Synode zelf een Concept heeft opgemaakt en zelf oordelen zal over de aanmerkingen op haar werk’

Een ander citaat (dat veel lijkt op die uit het adres dat in Bählers ambtsperiode te Aalst lijkt): ‘Wij verklaren de tegenwoordige Synode te erkennen en blijven erkennen als administratief lichaam, maar niet haar te beschouwen als in waarheid de Hervormde Kerk in ons land te vertegenwoordigen’.

Bähler en zijn kerkenraad bleken zich niet altijd te houden aan de kerkelijke regels. Reden waarom ze bij de visitatie op 3 april 1850 aangeraden werd het kerkelijk wetboek van dr.C.Hooijer aan te schaffen en –voor het geval dat men het achteloos terzijde stelde- ‘een kist groot genoeg tot berging van de kerkelijke boeken en papieren’ te kopen.

Tijdens zijn Edese tijd bevestigde hij op 13 oktober 1850 ds.J. Binnenweg te Otterlo. Hij sprak daarbij over Jesaja 30:20b-21. De preek die hij toen hield is in druk verschenen. In deze preek hield hij zijn collega voor:

‘Zijn wij gezanten van Christus, dan moet ons enig doel in onze prediking zijn, de eer van onze grote Zender en het heil der ons toevertrouwde mensenzielen. Dan moeten wij onder de Goddelijke zegen, door onze prediking zoeken nuttig te zijn en naar Zijn bevel als rechtgeaarde priesterzonen, onderscheid maken tussen het reine en het onreine, het heilige en het onheilige, dien die God dient en dien die Hem niet dient. En als getrouwe huisverzorgers een ieder naar zijn toestand zijn bescheiden deel op de rechte tijd geven en duidelijk met ernst en liefde voorhouden wat er gekend en beoefend moet worden tot zaligheid.

Onbekeerden moeten wij door de wet, het van God verordend middel tot een rechte kennis der ellende, in een weg van ware ontdekking en overtuiging zoeken te brengen, en willen wij niet scheiden wat God verenigd heeft, hun ook het evangelie prediken en Christus voorstellen als de Weg, de Waarheid en het Leven, door Wien zij alleen, daar geen vlees door de werken der wet kan gerechtvaardigd worden, weder tot God komen. Door het woord der verzoening, dat God in onze mond heeft gelegd, moeten wij hen bidden van Christus wege: laat u met God verzoenen. Bekommerden en heilbegerigen die naar de Heere zoeken en vragen, moeten wij niet te hard behandelen maar ons ook wel wachten hen gerust te stellen op gronden die bezijden Christus liggen. Met afdrijving van alle ongenoegzame gronden en oplossing

van alle moedbenemende bedenkingen moeten wij hen rechtstreeks heenwijzen naar de Heere Jezus'. Vanuit Ede werd hij o.a. beroepen te Meeuwen, Hierden en Andel. Laatstgenoemde beroep nam hij aan. Op 5 oktober 1851 deed hij afscheid met 1 Korinthe 2:1-5.

Wordt vervolgd D.V.)

Bij de diensten

Komende zondag willen we een begin maken met de profeet Hosea en lezen het eerste hoofdstuk van deze 'kleine' profeet. 's Middags hopen we verder te gaan met de behandeling van de Heidelberger Catechismus. Ditmaal is aan de orde van behandeling van zondag 19 die door Hazeu als volgt onder woorden is gebracht, te zingen op de wijs van Psalm 110:

Wat reën moet men er dus nog bij verklaren
Dat Hij zit naast Zijns Vaders rechterhand?
Dat Christus is ten hemel opgevaren
En op Zijn troon de heil'ge vierschaar spant

Dat Hij Zich zou als 't hoofd der kerk bewijzen
Wijl alles zich aan Zijne voet verneerd;
Om eeuwig Hem te loven en te prijzen
Waardoor dus ook de Vader 't al regeert.

Maar welk een heil, wat zaal'ge nuttigheden
Genieten wij uit deze heerlijkheid
Van Christus, Die als 't hoofd der Kerk, Zijn leden
Genaderijk regeert met majesteit?

Dat Hij op ons als Zijne ledematen
Door Zijne Geest de hemelgaven giet
En met Zijn macht als Zijne heil'ge vaten
Beschut, bewaard, voor 's vijands snood gebied.

Wat troost het u, dat Christus weer zal komen
Ten oordeel van den levend' en de doon?
Dat 'k in mijn leed en droefheid niet zal schromen
Maar Hem verwacht, als een genadeloon.

Dat ik mijn hoofd, naar boven op zal tillen
Wanneer ik, door vervolgzucht, word gekweld;
Omdat Hij Zich, eertijds om mijnentwillen
Voor het gericht der Godheid heeft gesteld.

Dat 'k Hem Die mij de vloek heeft weggenomen
Als Rechter uit de hemel dus verwacht
Die Zijn en mijne haters zal doen komen
Voor eeuwig tot verdoemnis door Zijn macht.

Dat Hij mij ook, met d' uitverkoren zielen
Tot Zich eens in de hemel nemen zal
Om juichend, in Zijn heerlijkheid te knielen
Voor Zijne troon, met vrolijk lofgeschal.

Ter overdenking

Minister Grapperhaus van verkeer en veiligheid is op kerktoernee. Nu de kerken op een kier open mochten gaat hij op zondag her en der in de lande ter kerk niet zozeer om te controleren of men zich wel aan alle voorschriften houdt maar om mee te leven. Een sympathiek gebaar. Zondagmorgen was hij in de zogenaamde 'Wouwse Dom' te Rijnsaterswoude. Wat er zondagmorgen te beluisteren was weet ik niet wel wat hij –en welke kerkganger ook- jaren geleden beluisteren kon uit de mond van Theodorus van der Groe (1705-1784), die daar de kansel beklom van 1730 tot 1740. Een woord waarmee we als land en volk en persoonlijk ook vandaag onze winst kunnen doen. N.a.v. van de tekst: 'Gij hebt geslagen maar zij hebben geen pijn gevoeld (Jer.5:3) zegt hij o.a.:

Zoals het Joodse volk zich gedroeg onder Gods slaande en verterende hand, also doen wij en gans Nederland tegenwoordig eveneens. Wij hebben van al die zware kastijdingen en oordelen Gods tot heden toe nog in het minste geen pijn gevoeld. Wij hebben ons de toorn des Heeren en al Zijn bezoeken niet eens ter harte genomen. Wij hebben er nauwelijks eens opgemerkt noch er acht op gegeven (...) Wij allen, overheden, kerkelijken, jong en oud in het algemeen zijn zorgeloos, tot hiertoe in onze zonden blijven leven. Wij hebben ganselijk geweigerd de tucht aan te nemen. Wij haten de tucht en de wet Gods meer dan enig ding. Wij houden ze voor zwaarhoofdige predikers, voor fijnen en femelaars die veel van tucht en reformatie tot ons spreken (...) Wij maken het van jaar tot jaar al gedurig slimmer en erger (...) Het volk van Nederland is heden, ten uiterste hardnekkig en onbeschaamd geworden in het zondigen. Alle zonden worden maar openlijk en vrijuit onder ons bedreven. Honderden van ongerechtigheden zijn door de langdurige gewoonte bij ons zo diep ingeworteld en ingekankerd dat zij niet eens meer voor zonden erkend maar met de uiterste onbeschaamdheid, het ganse land door gieriglijk bedreven worden. Ja, wij spotten met God, godsdienst, Woord, predikanten, vermaningen, bestraffingen enz. en het volk roept: "De Heere ziet het niet en de God Jacobs merkt het niet.' Ieder inwoner draagt in zijn boezem een hart, dat harder is dan een steenrots dat door al Gods bedreigingen en oordelen en duizend preken in

het allerminst niet gebogen noch vermurwd kan worden (...)

Niemand wil van zijn zonden afstand doen; niemand wil zich daarheen schikken met zijn hart tot oprechte boete en berouw. Noch overheden, noch kerkelijken noch in het algemeen. Niemand wil een hand lenen aan de reformatie of verbetering van hetgeen zo lange tijd in de staat, in de kerk, in de scholen, in de huisgezinnen in het hart, in het leven en wandel ontsteld en bedorven is. Wij begeren allen te blijven zoals we zijn en niets anders toe doen en te leven dan te voren. De een legt het hierop, de ander legt het daarop: Neerlands waarachtige praktijk is heden geworden: Liever land en en ziel en alles verloren dan de zonden verloren; liever verteerd en verdeldg te worden dan gereformeerd en bekeerd te worden.(...)

Dat wij ons in ware oprechtheid, zonder te vertoeven, van al onze zonden tot God zouden bekeren (...)

Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen! Want waarom zou gij sterven o huis Israels?

Tenslotte

Een hartelijke groet vanuit de pastorie en hartelijk dank voor het medeleven vanuit de gemeente de afgelopen maanden en in het bijzonder de afgelopen week.

de redactie